

tença ² 4r^o (n.34). En fi, també podria tractar-se de l'àrab *manjal* 'procediment de reg' i 'estri usat per a regar' que en l'art. *Benimantell* hem vist com etim. possible d'aquest lloc.

27) *Missalgar*, pda. del te. d'Ontinyent (xxxii, 116.11): evid. *manzil al-gâr* 'l'estatge o sojorn de la cova'.

Acabem l'article explicant que els cpts. toponímics de *manzil* no es troben solament en terres catalanes i castellanes (veg. per a aquestes *EntreDL* III, 171) sinó també a Sicília; on, per exemple, hi ha *Menzujuusu*, que ja figura com àr. *manzil Yûsuf* en l'Edrissi; i en algun altre, recollits per De Gregorio (*ZRPh* XLIX, 526).

I posem de relleu un antic NL castellà curiós, no assenyalat fins ara en treballs meus ni dels arabistes madrilenys: *Mazalmadrid*, recollit com un cas de *-z* sonora del cast. antic, en l'estudi de Tallgren, sobre la *Gaya* de Segovia (c. 1470), p. 89: on hi ha possiblement l'àr. *maṣrād* «l'endroit où l'on chasse» (ètimon de nostre *Almatret*, art. supra) més aviat que un congèfere del nom de la ciutat de *Madrid*; si bé amb *i* deguda a la contaminació d'aquest nom famós; per a l'etimologia del qual, veg. *Top.Hesp.* I, 116.

¹ Aqueix ús tan vast fou causa que Simonet (*Glos.Moz.*, s.v. *Mac* i altres) creguessin erròniament que el component *Massal-* venia del ll. MANSUŠ 'mas'. És un element àrab pur, sense res més en comú amb el mot llatí que una casual semblança de forma, per l'evolució de MANSUŠ > *mas* amb emmudiment de la N davant s. Però també *nz* es redueix en arabismes: recordem *Almussafes* (< *mansaf*), *Almassora*; ajudant-hi ultracorrecció de la propagació nasal. I l'ensordiment del z del mot àrabic és un altre fet àrabic pur, que es produeix en bastants mots d'origen àrabic: com *safrà* (*EntreDL* III, 161), i altres que cito en el *DECat.* passim; i ací *Calaceit*, viceversa *ābbāra* > *atzavara*. — ² Com a cogn. només en tinc nota d'una família de Súria (1990) pron. *māsāfrēts*; el *DAG.*: *Masafret* a Bna. 1890.

³ Poques notícies hi ha d'aquest lloc, que no figura en el *Rept.* ni en *SSiv.*, però sí la variant *Guicena* a l'índex del Reial Patrimoni, ² 148; res a veure amb *Quesa* ni amb *Queixen*, que cita *SSiv.* en l'art. *Quesa*. Possible i incert que sigui metàtesi de l'àr. *kanésja* 'església cristiana', del qual apareixen variants com *Canesia*, i *Quinencia* agre. de Lorxa, *SSiv.*, p. 274; i vegeu-ne moltes més en el vol. I, p. 94. — ⁴ No crec que vingui d'això un NL *Malmazar* d'un doc. de 1043 de l'Arx. de Sols., on es cita junt amb el NL berguedà *Cor-de-roure*; i encara repetit, *pobles de Malmessar* prop d'Espúls (Baix Cinca). Més aviat col.le. de *malva*, format amb un sufix compost com *herbassar*, *troncassal*, *escriassar*, *esbosassar* etc., i assimilació *m-b* >

m-m. — ⁵ Sembla que és còpia alterada, per desordre dels mots: car al final posa «mosa mia» i el mateix Monner ja sospitava que aquí hi havia corrupció de *mas*. Calia esmenar-ho així, amb lleus esmenes (que poso en cursiva.): «lex [deixo, llego] a Aucalà, *masos* que vull li sien dats a la filla mia, e a Vallespir, de la Pobla». — ⁶ Coincidència casual amb el mot de «germanía» castellà «*masselucas*: naypes» (Hidalgo, *Vocab. d. Germ.*, 1609, contracció del nom d'algun jugador de timba *Maesse Lucas*. Res a veure tampoc amb un *Cbibluc* arag., NL del p.j. d'Osca. Ni amb l'àr. «*uqâb* var. de «*aqba* 'àguila', que mai s'hauria pogut accentuar a la u.

MASSAPIERAS

Partida extensa a l'alta Ribagorça, en te. de Betesa. Són a la part més alta del terme, sota la pista que va de Belarta cap a Puialto; avui distingeixen entre *laz masapjêras grans*, i més avall en un «clotet xicotet» *Laz M.xiques* (X. Terrado).

MENCIONS ANT. 987: «et alia terra in Massa Petras» (Abadal, *Pi R.* § 271, p. 429). Terrado cita d'un capbreu de 1616: «otra tierra a Massapieras y confronta por baxo con prado, y, al cabo, con comunal» (² 65), «a cap de Massa Piedrres», «a Massapiedris» (² 68).

És clar, doncs, que és un cpt. de 'pedra' en plural, amb *r* < TR: encara *PETRA* en el doc. de 987, i després amb la reducció a *pera* (com sovint en cat. ant. i avui en tants NLL). *Massa* potser no encara en l'ús adverbial (com s'admet en *DECat.* v, 519b18), però en tot cas en camí d'arribar-hi, designant un paratge on abundava en massa el pedregar: no hi fa res que avui sigui «terra bona» (inf. de Terrado), car el pagès deixa sense pedres, amb segles de treball, les terres fèrtils.

En APÈ., un altre NL, que en tot cas és del mateix terme municipal, si bé no és clar que sigui compost anàleg. *Masentusi* (Terrado, *Top. de Betesa*, p.8). Més aviat que de *mas* 'casa de camp' (o de l'augmentatiu *Masa* (veg. aquest art. supra), seria forma dialectal ribagorçana per *Maso Ventoso*, (o *Masa ventosa?*), car la *-v-* està molt subjecta a dissimilació en els noms on hi ha altres labials (recordem *vianda*, *aviat*, *moiment*, (*Vila Febror* ('La Febró' etc.); deu haver-hi metafonia, del tipus *Ginestuso*, *El Puçó*, propi de l'Alta Ribag. (*E.T.C.* I, 135-136); i la *-i* final, en lloc de *-a* o bé *-o*, que és típica d'aquesta zona; *Cosapuieli*, *Cosa-muixili*, *Pedrinyeri* etc. (ibid., p. 137).

MASSATS, cingles de-, en el Ripollès, prop del Pla de Marinyol, entre Vidrà i Llaés (cf. art. *Milany*): C.A. Torras (*Pir. Ca* IV.100).

MENCIONS ANT. 955: «villarunculum quod dicunt Amasats et ipsam sp...» (Monsalv. xv, § 122, p. 173.28);